

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2.—
 Poolaastas „ 1.—

Ilmub 1–2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate
 organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetuse ja talituse: Tallinna, Tehnika 16-e. Telef. — Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru lauses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 2

21. veebruaril 1931 a.

VIII aastakäik

Vaateid minevikku ja tulevikku.

Möödunud kuu jooksul teostus ometi lõppeks see, mida ammugi pikisilmi ootas terve rahvas, eriti aga riigiteenijaskond: lahkus hra O. Strandmani valitsus. Riigiteenijaskonnal on küllalt põhjust sel puhul tagasi vaadata ja meele tuletada selle valitsuse „saavutisi“ riigiteenijate olukorra kujundamisel; eriti aga veel selle tõttu, et tööerakond, kuhu ju hra O. Strandman kuulub, ennast alati riigiteenijate ainukesena kaitsjana on reklaaminud ja et paljud aktiivsed tööerakondlased end riigiteenijate kutseorganisatsioonide etteotsa on osanud sokutada ning ihust-hingest riigiteenijaid tööerakonna sõiduvette juhtida püüdsid ja praegugi veel püüavad.

Tuletame kõigepealt meele seda hinnangut, mille andis meie riigiteenijaskonnale hra Strandman, püüdes ennast puhaks pesta ebaõnnestunud majanduspoliitiliste sammude puhul. Võib liialdamata kinnitada, et nii ei ole oma ametnikkonda attesteerinud veel ükski riigipea. Selle kõrval tundub hoopis väiksena, kuigi jõukohasena majandusministri J. Zimmermanni suhtumine riigiteenijasse Kesklüüdi esindajate kohtlemise näol. Need olid siiski ainult moraalised rusikahoobid näkku ja meie oludes pole need nii väga tähelepanuvääravad. Kuid peagi järgnesid neile hoopis valusamad hoobid majan-

duslikul ja õiguslikul alal. Tuletame vaid meele enam kui skandaalset „koondamist“ majandusministereerumis, kus Riigikohus seeriatega viisi pidi tühistama ametnikkude „lennutamise“ otsuseid, mis muidugi sugugi ei takistanud samu ametnikke kavalamini kombineeritud „koondamiste“ kaudu jälle uuesti „lennutamast“. Sellele siiski veel väiksema-masstaabilisele lennutamisele pidi nüüd järgnema uus hoopis suurejoonelisem „koondamine“, kus ligi paartuhat inimest uuesti lendu oleks lastud; teist nii palju või rohkemgi aga õigustes kärbitud — määralistest ülemääralisteks tehtud.

Vahepeal aga olid end tundma hakanud andma majanduspoliitilised eksperimentid, vähendades tunduvalt riigi sissetulekuid. Teisest küljest aga olid pidevad jagamised igasugu toetuste, fondide jne. näol, ikka uusi ja uusi väljaminekuid juure toonud, nii et riigi sissetulekud nende katmiseks ähvardasid väikeseks jääda. Ja jällegi pidi riigiteenijaskond olema see, kelle arvel eelarve pidi tasakaalustatama. Ei tarvitse pikalt selleks tehtud kavatsusi kirjeldadagi, kõigil on nad selletagi teada: arstiabi, pensionide, puhkuste jne. kärpimine, erimaks pensioonikapitali heaks ning lõppeks ligi kahe-tuhande koha koondamine. Ja nagu kroo-

niks kõigele sellele valmis veel viimastel päevadel distsiplinaarseadustiku kava (millest käesolevas „Sides“ teisel pikemalt), millist isegi vene isevalitsus kolmkümmend aastat tagasi ei sõندانud kavatsedagi, rääkimata veel maksmapanekust.

Selline on pärandus, mille hra O. Strandmani valitsus on jätnud riigiteenijaskonnale ning viimasel tuleb nüüd rakendada tegevusse kogu jõu, et sellest pärandusest likvideerida, mis vähegi võimalik; mida aga mitte täielikult võimalik pole likvideerida, seda vähemalt pehmendada, sotsiaalselt õiglasemaks muuta. Muidugi on see raske, eriti majanduslikul alal. Eelarve on juba kokku seatud, kõiki neid kärpimisi arvesse võttes ning puudub aeg selle põhjalikuks ümberkorraldamiseks, sest uue eelarveaasta alguseni on vaevalt poolteist kuud aega. Teatud paranduste võimalused siiski ei puudu ja meie tahaksime lootaa, et uus valitsus, kelle ridadesse kuuluvad isikud, kes oma eesmärki näevad nii vaimlise- kui füüsilise töötajate huvide kaitses, kes isegi väga silmapaistval kohal on olnud riigiteenijate kutseliikumises, et see valitsus kõik teeks mis vähegi võimalik riigi- ja omavalitsusteenijate nii majanduslike kui õiguslike huvide õiglasemaks rahuldamiseks.

Kas olete juba tellinud

„SIDE“

1931. aasta peale?

Suur riigiteenijate protest-koosolek „Grand-Marinas“.

Strandmani valitsuse kavatsus võtta riigiteenijalt arstiabi ja vähendada pensione on riigiteenijate seas äärmiselt rahulolematust esile kutsunud. See meeleolu, mis praegu valitseb riigiteenijate peres, leidis jõulise väljenduse 1. veebruaril Tallinnas „Grand-Marinas“ korraldatud üldisel protest-koosolekul, millest osa võtsid kaugel üle 1.000 riigiteenija. Keskliidu poolt esines üksikasjalise aruandega sekretär Rutnik, kes tõi ette järgmist. „V. Valitsuse poolt Riigikogule esitatud 1931/32. a. eelarves on ette nähtud riigiteenijate ja tööliste tasude kärpimine: ära jäetud arstiabi, kitsendatud puhkust ja peale pandud pensioni kapitali heaks 2% maks. Seega valitsus on eelarve tasakaalustanud riigiteenija ning töölise tasude arvel, ja peamiselt nende teenijate arvel, kelle palk ei ulatu elatismiinimumini. Kõrgemaid ametnikke need kärpimised ei puuduta kuigi valusalt. Valitsuse kavatsus ära võtta arstiabi ja kärpida puhkust on kallaletung riigiteenija ja töölise tervisele. Arstiabi kulude kasvamist ei ole põhjustanud liialdused. Üksikute kõrvalekaldumiste järele ei tohi teha hinnangut kogu riigiteenijate pere kohta. Arstiabi äravõtmine suurendab invaliidide arvu ja riigil tuleb hoolekande korras ikkagi kanda kulu.

Pensionii küsimuses võib kulude kokkuvõtte saavutada, kui kimmi peetakse põhimõttest, et pension võimaldagu äraelamist, aga mitte rikastumist. Praegu aga saavad „kindralid“ kümned tuhanded kulu selle peale vaatamata, et omal ajal said „autasuna“ mõisasüdameid ja suuri rahalisi summe. Pensioni saamise alused peaksid kõigi riigi- ja omavalitsusteenijate kohta olema ühised.

Kui riik praegu kannatab majandusliste raskuste all — siis on selle põhjuseks osalt üleilmne majandusline konjunktuur, peamiselt aga meie riigi vildak majanduspoliitika, mis on olnud sihitud üksikute kihtide eesõigustamisele. Üksikud kihid on saanud igasuguste kapitalide, fondide, külmunud laenuede jne. näol riigikassast miljardeid. Nende suurte kapitalide renteerimine on äärmiselt väike. Ka 1931/32 eelarves tahetakse toetada riigikassa arvel üksikuid kihte. Nii on kavatsus tapamajade saneerimiseks anda 83 milj. (% ainult 3%). Valitsuse ringkondades kaalutakse küsimust, kas mitte teha mõisnikkudele 500 milj. kingitust. Siin aga peaks kingituse tegemise asemel — kaalumisele võtma, et endistele mõisnikkudele saaks tasumaksmine lõpetatud ehk vähemalt edasilükatud.

Üldse ei ole riigiteenija ja tööliste palgad põhjustanud riigi majanduslisi raskusi, järjekulud ei tohi neid ka selle eest vastutavaks teha. Vastutust peavad kandma need kihid, kes riigi käest eesõiguslikult saanud igasuguseid soodustusi“.

Riigikogu sotsialistliku rühma poolt olid kohal Oinas ja Eilmann. Kodanlised rühmad ei julgenud nägugi näidata. Arvatavasti nad haistsid kriisi ja olid ametis tulevaste ministrite kohtade jagamisega. Sotsialistide poolt toonitati, et on võimalus viia tasakaalu riigi eelarve, ilma, et oleks vaja nii tunduvalt kärpida riigiteenijatele antud soodustusi. Selleks tuleks muuseas vähendada kaitseministeeriumi summe, sulgeda ajutiselt sõja- ja politseikoolid ja vähendada kaitseväe antavaid summe. Teenistust kaitseväes võiks vähendada 8 kuu peale. Mis teeb aga valitsus? Ta ei mõtlegi kergendada tööliste ja teenijate rasket olukorda, vaid

tahab seda veel süvendada läbikäigu maksumisseseadmisega. See maks laskub kogu oma raskusega tarvitajate õlgadele. Üldse ei ole meie valitsevail ringkonnil mingisugust riigi majapidamise kava, vaid kõik sünnib kitsaste kihihuvide rahuldamise ja jagamise tähe all.

Tallinna omavalitsusteenijate esindaja Rimpel mõistab hukka valitsuse poliitika ja kutsub kõiki riigiteenijaid ja -töölisi ühes omavalitsusteenijatega ühinema oma organisatsioonidesse vastupanu korraldamiseks reaktsiooni pealetungidele.

Raudteelane Rukki tõrjub tagasi valitsuse ringkondade poolt ettepoolevõtte väite, nagu oleks elukallidus märksa langenud ja selle tõttu olevat võimalik kärpida riigiteenijatele omal ajal antud soodustusi. Mõistab hukka valitsuse kavatsuse võtta riigiteenijalt haiguskindlustuse. Siin talitab vabariigi valitsus oma teenijate ja töölistega palju julmimalt kui eraettevõtjad. Riigiteenijail ja töölisel on täielik alus nõuda, et nemad ja nende pered oleksid kindlustatud haiguse puhul. See põhimõte on juba igalpool läbi löönud ja otse imestama peab, kui kergelt ja hoolimatult Strandmani valitsus lahendab haiguskindlustusküsimust. Ei ole ka tulevikus riigiteenijail midagi head loota, kui nad endid ei organiseeri. Sellepärast koondugu kõik riigiteenijad suurtesse massilistesse organisatsioonidesse, millega valitsus paratamatult on sunnitud arvestama.

Raudteelane Melenčuk toob kujukaid näiteid kuidas kitsaste kihihuvide rahuldamiseks alandati raudteel tariife ja selle tagajärjel raudtee tulud vähenevad. Ka sõidupiletite hindade tõstmise tagajärjel on tulud vähenenud. Mõistab üldse meie valitsevate ringkondade vildaku majanduspoliitika hukka.

Praktikantide pidamine ebaloomulik nähtus.

Viimastel aastatel on riigiasutistes laialdaselt praktiseerima hakatud praktikantide või n. n. õpilaste pidamist.

Praktikantide pidamise komme on välja kujunenud vabadele kohtadele võetavaist uutest ametnikest, kes esialgu asutisse tulid praktikantidena, kuna hiljem tarvilise vilumuse omandamise järgi palgalise koha said. Mõõnunud aastal esitati aga otse koolivalitsuselt ettepanek riigiasutistele äsja kommertsgümnaasiumi ja kaubanduskoolide lõpetanutele praktiseerimisvõimaluste leidmiseks. Asutistes tuldi neile vastu ja meie võisime pea igas väiksemaski ministeeriumis ja selle alaosakonnas hulgaviisi näha noori nägusid, kes 2—3 kuud pühendasid riigiteenija „kutse“ äraõppimiseks.

Et riigiasutiste isikliste koosseisude koondamiste ja ümberkorralduste tõttu juba iseenesest külladane vilunud intelligent-tööjõudude reserv on kujunenud, siis puuduvad noortel äsja keskkooli lõpetanud isikutel, kes praktikantidena riigiasutiste juure võetud palgalise koha saamise šansid pea täiesti.

On loomulik, et praeguse äärmise tööpuuduse ja majandusliku depressiooni ajajärgul haaratakse igast vähemastki juhusest ja võimalusest suure lootuse ja õhinaga kinni. Nii ka praktikandiks saamise võimalusest, hellitades lootust tulevikus kohale pääsemiseks. Kuid tuleviku väljavaated pole kuigi roosilised. Kohale pääseb vaid mõni üksik suurest hulgast. Noor inimene on viidud lihtsalt eksiteele. Kuigi viimasel ajal õpilastelt nõutakse

Pärast seda, kui mitme kõneleja poolt on veel sõna võetud, võetakse vastu järgmised resolutsioonid:

Tallinna riigi- ja omavalitsusteenijate üldkoosolek 1. veebruaril 1931. a. arutades Vabariigi Valitsuse poolt Riigikogule esitatud 1931/32. a. eelarves ettenähtud riigiteenijate ja -tööliste tasude kärpimisi: a) arstiabi ärakaotamise, b) pensionikapitali 2% maksu pealepanemise, c) pensionide ja puhkuste vähendamise näol, leiab, et riigi majanduslisteks raskusteks ei ole riigi- ja omavalitsusteenijate ja -tööliste tasud annud mingisuguseid põhjusi. Koosoleku arvates on praegune majanduslik olukord tingitud osalt üleilmisest majanduslisest konjunktuurist, peamiselt aga meie riigi vildakast majanduspoliitikast, mis on sihitud ühekülgsel üksikute jõukamate rahvakihtide huvide esiletõstmisele. Raskustest ülesaamiseks peab ohvrit tooma kogu rahvas, vastavalt maksuvõimele, ja eestkätt aga need varanduslikult jõukamad kihid, kes riigi käest eesõiguslikult igasuguseid soodustusi on saanud. Riigi- ja omavalitsusteenijate ja -tööliste enamus on kogu vabariigi kestvuse ajal elanud alalises puuduses ja alatoitluses.

Seda arvesse võttes leiab koosolek, et Vabariigi Valitsuse poolt Riigikogule kinditamiseks esitatud riigiteenijate ja -tööliste tasude kärpimised on ebaõiglased ja protesteerib kõige valjemalt selle teostamise vastu.

Ühtlasi nõuab koosolek, et Riigikogu vastu tuleks riigiteenijate ja -tööliste õiglastele nõudmistele.

Vabateenijate riigiteenijatele maksta vallandamise puhul ühekordset toetust ühistel alustel määraliste ametnikkudega.

allkiri teadaandele, et nad praktika aja möödumisel, mis kestab ümmarguselt 3 kuud, ei ole õigustatud saama mingit palgalist kohta, siiski teatav moraalne õigus ja eesõigustus hoopis võõra suhtes neil jääb. Inimene on teataval määral valmistatud ette nagu mingile riigiteenija elukutsel ja ta hakkab ootama ja siinseal manguma vastavat kohta. Ta tunneb enesel selleks olema täielise õiguse — mitu kuud ilma palgata teenitud, selleks just ettevalmistatud. Ja kui mingi ametiõppimisega algust tehtud, õpitud, ega siis taheta nii kergesti enam teise tööga jälle algust teha. Nii on noortest inimestest kujunenud päris korraline kaader, kes pikil silmil ootavad tüki kukkumist — kohasaamise võimalust, ent kohasaamise võimalus ei saabu nii kergesti. Siinjuures ei tarvitse aga sugugi imestada ega käsi kokku lüüa, sest koondamiste tagajärjel on kogunenud juba vanadest, vilunud teenijatest tugev reserv, kes esijoones õigustatud saama teenistust.

Teiseks, meie töötamise ruumid on äärmiselt kitsad, õhuvaesed, praktikandid aga suurendavad seda kitsikust veelgi.

Kolmandaks, noor, täiesti kogemuseteta õpilane vajab igal juhul vanema ametniku alalist õpetust, juhatast ja järelevalvet, mis viimasel nõuab jälle omajagu aega. Nii ei võida ka riigiasutis midagi nende tööst. Pealegi miks peab olema just riigiasutis see instituut, kus inimesi välja õpetatakse? Miks luua aga noortele pettekujutusi, kui mingeid väljavaateid pole. Sellele nähtele tuleb teha lõpp.

Postiteenijate 13. kongress.

Puhkepäeval, 1. veebruaril k. a. astus kokku Jahimeeste klubis Tallinnas posti-telegraafi-telefoniteenijate 13. järjekorraline kongress. Kongressi avas keskjuhatus esimees Kallmann. Tervitusi töid postipeavalitsuse direktor Jallajas, sotsiaalministeeriumi esindaja Nerep, Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskkliidu esitaja Pipar, Eestimaa Töölise Keskkliidu esindaja Must, metsateenijate kutseühingu esitaja Spreng ja Raudteelaste Keskkliidu esitaja Melenčuk. Telegraafi teel oli tervitusi läkitanud Eesti Omavalitsusteenijate Liit.

Oma tervituskõnet lõpetades peab direktor Jallajas tarvilikuks kohe lugeda ette kongressi saadikule kirja, mis ta saatnud „Rahva Sõnale“ seal mõni päev enne kongressi ilmunud artikli puhul. Sellest selgub, et postiteenijate töökoormatuse uurimiseks on tõuget annud etteheited valitsevate ringkondade poolt. Nimelt olevat tähele pandud, et maal postkontorites olevat liiga palju tööpõudu. Selle tõttu tahetud koosseise kärpida. Et aga direktor lubanud töö suhtes uurimused toime panna, siis päästnud ta selle läbi koosseisud. Üldse aga toonitatakse kirjas, et tööd on püütud korraldada vanade kultuurriikide eeskujul ja tööintensiivsuse viimiseks ajanõuete kõrgusele olevat tarvilik aeg-ajalt töökoormatuse ja käigu kohta uurimusi toime panna. Lähemas tulevikus kavatakse maksta panna töökorralduse juhtnõõrid. Teenijate vallandamisi ei ole olnud. Telefoni keskjaama ümberkorraldamise puhul 50 vabanevat ametnikku paigutatakse ümber teistele kohtadele.

Tervituskõned lõpetatud, asutakse kongressi juhatusse valimisele. Keskjuhatus seab ülesse kandidaadid Tallinnast. Tartu saadik nõuab, et seekord antaks juhataja koht provintsi saadikule, sest et Tallinna mehed ikka ja alati püüdvat oma mehi juhatusse läbi suruda.

Seab omapoolt kandidaadi ülesse. Hääletamisel jääb aga see vähemusse ja juhatajaks valitakse Tallinna saadik P. Tomson. Abiks valitakse samuti Tallinna saadik. Kompensatsiooniks Tartu mees-tele antakse neile sekretäri ja tema abide kohad.

Imelikul kombel tekivad vaielused hääletelugejate pärast. Ei taheta ära oodata mandaatkomisjoni valimist, vaid valitakse erilised hääletelugejad kogu kongressi ajaks.

Viimaks koostatakse mandaatkomisjon. Esitatud päevakorra 12 punkt — organisatsioonilised küsimused ja põhikirja muutmine — täiendatakse tagavarakapitali moodustamise ja ajakirja küsimustega.

Peale tundi aega kestnud vaheaja, mille jooksul mandaatkomisjon toimetab saadikute volituste läbivaatamist, loeb komisjon oma protokollid ette, millest selgub, et kongressil on esindatud 1185 posti-telegraafi-telefoniteenijat 51 saadikuga, nendest 25 saadikut Tallinnast, 26 — provintsisist.

Üksikasjalise aruandega esineb keskjuhatus esimees Kallmann. Muuseas oma ajakirja kohta tähendab, et väljaandmisel on olnud suuri tehnilisi raskusi ja et ajakiri on kalliks maksma läinud. Sellepärast ei ole olnud võimalik tarvilisel arvul igale poole saata.

Läbirääkimistel aruande puhul võetakse elavalt sõna.

Pärnu saadik teeb Kallmannile etteheited väljamaa reisi pärast, mille peale

kulutatud asjata palju raha. Esitab sellel puhul rea küsimusi.

Narva saadik ei poolda invaliidide kodu ostmist ühes maaga. Ei ole rahul praegu keskjuhatus poolt väljaantava ajakirjaga. Omal ajal tema poolt sisse seatud 1/2% -line liikmemaks leidnud vastuseismist praeguse keskjuhatus poolt ja ei ole selle tõttu läbilõõnud, mis väga kahetsemisväärne nähtus.

Tartu saadik konstateerib, et aruandes ei ole midagi selle kohta, mis keskjuhatus tegi organiseerimise alal. Küll olevat aga tehniline personaal ühinguist välja astunud Kallmanni tegevuse tagajärjel. Mõistab Kallmanni tegevuse hukka. Teeb etteheited halva vahekorra loomise pärast „Sidega“.

Samasuguste etteheidetega esineb veel Valga saadik. Tapa saadik leiab, et ette toodud süüdistused ei ole muud midagi, kui ainult väiklased isiklikud kallaletungimised Kallmannile. Arvab, et väljamaa reis ei ole mingisugune surmapapp, vaid just ümberpöörud. Väljamaa reiseid olevat väga tarvilikud ja kasulikud kutsetegelastele. Ka ei ole ühing seeläbi, et Kallmann väljamaal käis, erilisel suurt kahju kannatanud.

Oma lõpusõnas tõrjub Kallmann tema vastu tõstetud süüdistused tagasi ja selle järgi võetakse vastu Tallinna saadikute poolt esitatud resolutsioon, millega keskjuhatusse avaldatakse tänu tema tegevuse eest. Provintsi saadikute poolt esitatud lihtlõõmineku vormel lükatakse tagasi.

Pärast seda võetakse veel mitme provintsi saadiku poolt isiklikus asjus sõna ja räägitakse kaunis teravas toonis Kallmannile ebameeldivaid asju. Kallmann vastab omapoolt sellesamaga.

Kongressi juhataja konstateerib, et aeg on juba hiline — kell on 20.00 — ja selle tõttu tuleks istang lõpetada. Otsustataksegi koosolek lõpetada ja järgmisel päeval kokku tulla kella 10-eks.

Järgmisel päeval oli meeleolu rahulik, kuni organiseerimise küsimuseni. Attesteerimise kohta toonitati, et kui ametniku ülevalpidamine ja töö on tunnistatud rahuldavaks, siis ei tohiks enam teha hoiatusi. Vastasel korral tuleks attesteerimise kord muuta.

Naisteinijate vallandamise kohta otsustati, et üks pool abielupaarist tuleks siis vallandada, kui mõlemad kokku teenivad üle 200 kr. kuus, ja üks pool saab mitte vähem, kui 150 krooni kuus.

Toodi veel ette, et raudtee jaamade ülemad saavad suurt tasu — kuni 120 kr. kuus — posti operatsioonide eest. Selle palgaga võiks paar ametnikku pidada. Koosseisude koondamisel peaks ametist vallandatavaid postiametnikke raudtee jaamadesse määrama, sest et kõnealolev tasu on jaamaülemale kõrvaltasuks, kuna aga vallandatav hoopis ilma leivata jääb.

Tasude küsimuses otsustati jääda endiste nõudmistele juure. Arstiabi olgu tasuta. Pensioniseadus olgu üks üldine. Liiga suuri pensione vähendatagu.

Töö ratsionaliseerimist toimetatagu kõigis riigiasutis. Kuid ühes töö ratsionaliseerimisega tõstetagu palku ja vähendatagu tööpäeva, sest et liiga intensiivne töö viib kiirele väljakurnamisele ja väsimusele. Organiseerimise küsimuse ja juhatusse valimise puhul tekivad ägedad vaielused.

Tartu saadik Imelik ütleb, et praegune keskjuhatus olevat nõrk. Sellasel arvamisel olevat kõik provintsi ühingu. Süü-

di olevat Kallmann, kes oma intriigidega arendanud ühingu lõhkumist, mitte aga koondamist. Üldse provintsi ühingu ei soovi, et Kallmann oleks keskjuhatuses ja Martens Keskkliidus. Tervendada võiks ühingu selle läbi, et provintsi osakondadele antaks rohkem iseseisvust. Ka ei rahuldavat provintsi ühingu praegune ajakiri. Sellepärast tuleks uuesti ühendusse astuda „Sidega“.

Tallinna saadikud O. Kallmann ja Martens tõrjuvad nende vastu ülestõstetud süüdistused tagasi ja räägivad, et praegu on igalpool läbilõõmas suurte massiliste ühingute loomise põhimõte. Raudteelased püüavad likvideerida väiksemad ühingu ja koondada suurematesse. Oleks otse pöörane, kui samal ajal postiteenijad killuneksid mitmesettesse ühingu. Oma ajakirja väljaandmist tuleb jätkata.

Pärast pikemaid vaielusi võetakse vastu Tapa saadiku Vilmanseni poolt esitatud resolutsioon, milles toonitatakse kõikide posti-telegraafi-telefoniteenijate koondumise vajadust keskjuhatus ümber, liikmemaksu tõstmise ja intensiivse organiseerimise töö vajadust.

Imeliku poolt esitatud resolutsioon lükatakse tagasi.

Enne juhatusse valimist esitatakse 12 provintsisaadiku poolt allakirjutatud era-korraline teadaanne. Selles tuuakse ette, et lahkkelid organisatsioonis on tekkinud Kallmanni intriigid tõttu. Sellepärast peaks Kallmann keskjuhatusse eemale jääma. Kui aga Kallmanni kandidatuur ülesse seatakse, siis nemad valimistest üldse osa ei võta. Tallinna saadikud räägivad sellele vastu. Ka tekib vaielus Tartu saadikute eneste keskel. Peale pikemaid vaielusi valitakse keskjuhatusse enamuse poolt ülesseatud kandidaadid Jaanus, Martinson, Rumm, Kallmann, Mau (Tallinnast), Ukstl (Tartust) ja Vilmansen (Tapa). Revisjonikomisjoni valitakse Kallas, Böstrov ja Tofelmann (kõik Tallinnast). Asetäitjaks Imelik (Tartust) ja Martinson (Pärnust).

Pärast valimisi hüütakse provintsi-saadikute ridadest Tallinna naissaadikule: „Adieu, Mimi! Meie enam Tallinnasse kongressile ei tule.“

Nagu eelpooltoodust näha, leidsid kongressil aset omavahelised nägelemised ja arvete õiendamised. „Vaba Maa“ kirjutab sellel puhul isegi, et raudteelane Rukki olevat juhtinud opositsiooni. Tühi lori. Minu eesmärk oli isiklikult veenduda kui võrt tõsisel ja põhjendatud on lahkkelid postiteenijate vahel, millede kohta nii väga mitmel puhul „Sides“ on sõna võetud. Saadud muljete põhjal olgu tähendatud järgmist.

Vaieluste puhul kongressil jäid küll üldised põhimõtted, millede pooldamisel või eitamisel lahkuminekud võiksid tekkida, isiklike väiklaste etteheidete ja arveteõiendamiste varju. Viimaste tekkimise põhjuseid uurida ei ole minu ülesanne. Üldiselt aga näis, et nägelemiste peale vaatamata, posti-telegraafi-telefoniteenijad siiski moodustavad ühise ja kaunis sõbraliku pere, kus üksikute liigete häid ja nõrku külgi vastastikku hästi tuntakse. Sellepärast ei ole mingisuguseid ülepääsematuid raskusi kõigi nende teenijate koondamiseks ühe suure ja tugeva organisatsiooni ümber. Ja et see sünniks — selleks minu parimad soovid.

Josep Rukki.

Keskliidu põhikirja muutmise nõuab tõsisemat kaalutlemist.

Kui hakatakse otsima teid ja võimalusi mõne olemasoleva organisatsiooni aluste ümberkorraldamiseks, muutmiseks, siis tõendab see kahtlemata, et neis alustes pole kõik korras, et neis on puudusi, mis rahulolematust tekitavad. Riigi- ja Omavalitsuseteenijate Keskliidu struktuurilise aluse, tema põhikirja muutmise ja ümberkorraldamise küsimus on juba palju aastaid kõneall olnud. Järelikult peaks olema selge, et selles põhikirjas on defekte, mis kõrvaldamist nõuavad. Ja neid on seal tõesti. Tõsi küll, kolm aastat tagasi kord juba muudeti Keskliidu põhikirja. Kuid see muutmise sündis äparduse tähe all. Põhimõtted, mis pidid saama selle muutmise aluseks, töötati välja ühe isiku poolt, nende elluviimine, muudatuste tegelik fikseerimine, sündis aga teiste poolt, kes neist nähtavasti õieti arugi ei saanud või saada ei tahtnud ja nii osutus kõige selle muutmise tagajärg õieti negatiivseks. Loodetud paremuste asemel olukord muutus veel halvemaks.

Uuesti kerkis Keskliidu põhikirja muutmise aktuaalselt päevakorda aastat poolteist-kaks tagasi, kui olukord seal juba niisuguseks muutus, et mingist tõsisest riigiteenijate kutsehuvide kaitsmisest juttugi ei saanud olla, kui Keskliit omandas rohkem ühe poliitilise erakonna — tööerakonna — agitatsiooni staabi kui riigiteenijate kutsehuvide esindaja ilme. Siis oli neile, kellel riigiteenijate kutse-

huvid tõsiselt südamele, selge, et nii asjad enam edasi minna ei tohi. Peab leitama parandusi, mis sellised laialise ja poliitiliselt väga eriomelise massi kutseorganisatsiooni tegevuses täitsa lubamata nähtused võimatuks teeks, või vähemalt neid nii kergesti tekkida ei laseks. Kõigest sellest järgneb, et Keskliidu põhikirja muutmise peamiseks sihiks on leida ja maksma panna niisugune struktuur, niisugused kindlustused, mis ei võimaldaks ajada Keskliidus erakonnapoliitikat, ühel või teisel erakonnal Keskliitu täieliselt oma mõju alla saada. Selle eesmärgi teostamiseks tuleb kõigepealt tõke panna kääbusorganisatsioonide loomisele, sest neis on alati võimalik mõnel väikesel kildkonnal võimu oma kätte haarata. Peale selle on nad ka täiesti jõuetud, midagi tõsiselt kutsehuvide kaitsmisel korda saata. Samuti tuleb maksma panna kord, mis ei võimalda lõhkuda suuri, elujõulisi ühinguid, kus teatud kildkonna mõju maksma ei suudeta panna, et siis ära lagunenuid killukesi nende vastu välja mängida, mis seda kergem oli täiesti ebademokraatliku valimisviisi tõttu, kus kahel-kolmel kääbusorganisatsioonil, kelle seljataga ainult sada või paar liiget, Keskliidus sama palju häali on, kui üle tuhandeliikmelisel suuorganisatsioonil. Kokkuvõttes — Keskliidu põhikirja muutmise eesmärgiks peab olema niisuguse organisatsioonilise aluse leidmine, mis ei võimaldaks muuta Keskliitu poliitiliste erakondade käsilaseks, vaid sun-

niks teda seisma riigi- ja omavalitsuse-teenijate kutsehuvide valvel.

Kui nüüd sellelt seisukohalt vaadelda Keskliidu juhatuse poolt väljatöötatud ja Keskliidu liigetele-organisatsioonidele seisukoha võtmiseks saadetud põhikirja muutmise kava, millest eelmises „Sides“ refereeritud, siis peab otsekohe konstateerima, — nende kavatsatud muudatustega seda eesmärki küll kätte ei saada. Ainukeseks positiivseks muudatuseks on selles kavas valimisviisi demokratiseerimine. Kõik muu jääb vanaviisi või muutu koguni veel halvemaks. Jääb ikka vabaks võimalus lilipuutühingute loomiseks, samuti ka võimalus kasutada neid oma võimu kindlustamiseks. Ka pole kavas midagi ette nähtud Keskliidu juhatuse tööviise tõstmiseks. Hoopis vastuoksa, on jäetud täiesti arvestamata senised kurvad kogemused, mis põhjustatud tema liig suurest kooseisust.

Kõige selle tõttu tuleb paratamata otsusele jõuda, et kavatsatud ümberkorraldamised Keskliidu organisatsioonilistes alustes soovitud ja tarvilikke muudatusi ei too ning, et senine lubamatu olukord seal edasi kesta võib. See võib küll isikute muutumise kord pehmeneda, sama hästi aga veelgi halvemaks muududa. Sellepärast tuleb riigiteenijate organisatsioonidel selle kava arutamisel hoopis tõsisemalt kaaluda seda küsimust, kui seda on tahtnud teha Keskliidu juhatus. D.

Raudteelaste Keskühingu tegevuse ülevaade.

1. Teatavasti astus Keskühing raudteevalitsuse ees vastavaid samme Valga Veojaoskonna teenijate teenistusvanaduse järjekorra maksmapanemise asjus.

14. veebruaril s. a. saabus Raudteevalitsuse direktorilt järgmine vastus.

„Raudteelaste Keskühingu juhatusele.

Teie vahekirja peale 12. I. 31. a. № 239 endiste Valga veojaoskonna vedurikütjate Emeljan Masso, Karl Pikk, Kristjan Kallis, Johan Haas, Richard Puustus, Andres Hoffmann, Oskar Piirtoja teenistusvanaduse järjekorra maksmapanemise asjus teatan, et raudteel maksva korra järgi, arvatakse veduriteenistuse vanaduse järjekord ajast, millal üks või teine määratud selle teenistusse, selle juures silmas pidades teenija kogemusi, tublidust, eeskujulikkust ja korralikkust teenistuse täitmist, millega on arvestatud ka käesoleval juhul.

Kulude kokkuhoiu mõttes sai alates oktoobrist m. a. kaubaveduritelt, mis töötavad kaubarongidega lühikestel otstel, maha võetud vedurikütjad. Selle tagajärjel tuli ka maha võtta osa kütjaid Valgast. Alale on seal jäetud kütjad reisi-

veduritele, kuid ajutiselt. Reisivedurite üleminekul põlevkivi õlikütte peale saavad ka viimased maha võetud.

Teenistuse huvides on veduritelt maha võetud eeskätt need kütjad, kes kui kütjad nõrgad või viimasel ajal on kütja kohuseid täitnud mittekorralikult, mida õigeks pean.

Et teenistusest lahtilaskmist ära hoida, on mahavõetud kütjad vastavalt ümber paigutatud nende nõusolekul.

Lisa: Kirjavahetus 3 lehte (tunnistused).“

2. Veebruarikuu alul saabus Keskühingusse elektrotehnika alal teenijate kutseühingult alljärgnev kiri:

„Keskühingule.

Käesoleva aasta alul on saadetud kõigile liitunud organisatsioonidele, liigetele väljajaotamiseks, pisikene taskukalender 1931. a. peale, kuna aga el-tehnika alal teenijate k/ü seda saanud ei ole. Et liigete hulgast kalendri peale nõudmisi on avaldatud, siis palume teadustada, miks ei ole el-tehnika alal teenijate k/ü kalendrid välja saadetud.“

Seepeale vastas Keskühing kirjaga 11. skp. № 22:

„Elektrotehnika alal teenijate k/ü juhatusele.

Teie kirja puhul 9. veebruarist s. a. № 148 teatame, et „Raudteelaste taskukalendrid“ anti välja levitamiseks kõigi raudteelaste hulgas.

Kiiremaks ja otstarbekohasemaks kalendrite kätetoimetamiseks saadeti nad teenistuskohadesse.

Teie huviringkonnad pidid neile kuuluvad kalendrid saama vastavalt alluvusele kas veojaoskondade või veoameti kantseleist.“

3. 13. veebruaril s. a. saatis Keskühing kõigile liitunud organisatsioonidele, raudteelaste k. h. ühing „Raudamile“, Raudtee Töölise ja Raudteelaste Hoolekande ühinguile kasutamiseks kinoteater „Skala“ poolt antud 50% hinnaalandusega pääsmeid.

4. Teatavasti „Tallinna Raudteelaste Kodu“ toetamise asjus pööras Keskühing palvega kõigi liitunud organisatsioonide poole. Tehniliste tööde juhatajate kutseühing esitas seepeale järgneva vastuse:

„Raudkesk.

Teie kirja № 162/191 peale teatame, et arvestades kassa seisukorraga ühelt poolt ja vähese liikmete arvuga teiselt poolt, ei ole T. T. j. kutseühingul praegusel korral võimalik rahalist toetust määrata.

Samal ajal peab tähendama, et meie organisatsiooni liikmed on kogu aeg „Kodu“ ehituse püstitamisel tegevad olnud ja sellega mõjuvalt kaasa aidanud „Kodu“ valmimiseks, missugust asjaolu ka kui toetamist tuleks võtta.“

28. jaanuaril s. a. peeti „Tallinna Raudteelaste Kodu“ esindajatekogu koosolek. „Kodu“ asutajaiks liikmeiks on Raudteelaste Hoolekande ühing, R. Kesk-

Uuendage „Side“ tellimisi

1931. a. peale.

ühing, Raudteelaste k. h. ühing „Rauddam“, Raudteelaste k. h. selts „Kalju“, Raudteelaste Tarvitajateühendus, II Tallinna Ühispank ning Raudtee Töölise ühing.

13. skp. peetud üldkoosolekul otsustas Keskühingu juhatus likvideerida „Tallinna Raudteelaste Kodu“ toimkonna ja tema arvel olevad summad üle anda „Tallinna Raudteelaste Kodu“ ühinguks.

Veebruariku alul saatis Ehitusameti I liini jaoskonna juhataja Keskühingule „Raudteelaste Kodu“ bürooruumide esialgse jaotuse kutseühingute vahel. Kuna ruumide kasutamiseks on loodud eriühing „Tallinna Raudteelaste Kodu“, saatis Keskühing I liini jsk. juhatajale 11. II. 31. a. vastuseks järgmise kirja:

Määrus raudteeteenijate tööaja ja puhkeaja kohta.

Alus: Vene seaduste ja korralduste kogu (VSKK), 1917. a. väljaanne nr. 252, art. 1804, jagu I p. 7 ja Tööstusettevõtete nõudalupuhkepäevade seaduse

(R.T. 4 — 1926) § 5.

I. Üldeskirjad.

§ 1. Töö raudteel korraldatakse igas ametis kaheksatunnilise tööpäeva põhimõttel, kusjuures tehakse vahet tööaja ja tööloleku aja vahel. Tööajaks loetakse aeg, mil teenija vahetpidamata tööd teeb. Tööloleku ajaks loetakse teenistuskohuste täitmist säärasel teenistusekohal, kus ei ole nõutav vahetpidamata töötamine.

§ 2. Tööaeg ööpäeva jooksul võib tarviduse järgi ulatuda, vastavalt tööde iseloomule ja aastaegadele, üle 8 tunni, kuid keskmiselt aastas ei või tööaeg olla rohkem kui 8 tundi ööpäeva kohta. Rohkemtöötamise järel ühel hooajal peavad järgneva teisel hooajal lühemad tööpäevad.

§ 3. Tööloleku aeg üldiselt võib keskmiselt aastas ulatuda 12 tunnini ööpäeva kohta.

§ 4. Tööaja või tööloleku aja ja puhkeaja igas teenistuseharus määrab kindlaks käesolevas määruses ette nähtud piirides raudteevalitsus. Kantseleides ja kontorites määratakse tööaeg ja puhkeaeg sellekohaste seaduste, määruste ja korralduste kohaselt.

§ 5. Vahetusliikudel teenijatel, kes teenivad kohtadel, kus teenistus nõuab ööpäeva kestel alalist tööloleku, on ühekordne tööloleku ülemäär 16 tundi. Neile teenijatele võimaldatakse kuu jooksul vähemalt üks 24-tunniline puhkus.

II. Rongiteenijate tööaeg ja puhkeae g.

§ 6. Rongiteenijatel, s. o. veduri ja rongi meeskondadel, on ühekordne tööloleku ülemäär: vedurimeeskonnal 14 tundi ja rongimeeskonnal 16 tundi.

Töötundide arv kuus, keskmiselt aasta kohta arvatult, on vedurimeeskonnal 240, rongimeeskonnal 280.

§ 7. Rongiteenijate puhkeae g on: kodune puhkus ja välispuhkus. Ühekordse koduse puhkuse kestvus peab vähemalt võrduma viimasele kodunt äraoleku ajale, millest maha arvatakse välispuhkus.

Välispuhkust antakse siis, kui eelmine tööloleku aeg on ulatunud § 6 tähendatud ülemäärani või ületab selle järgneva tööloleku aega.

Välispuhkus võib olla 1/2 osa eelmisest tööst, kuid mitte üle 7 tunni.

Vagunite saatjatele, kelle teenistuse iseloom ei võimalda määrata kindlat tööloleku aega, antakse iga tööloleku kuu kohta puhkust vähemalt 3x24 tundi.

„I liini jaoskonna Juhatajale.

Tagasi tulles Teie kirjale № 772/29 — 29. I. 31. on meil au teatada, et raudteelaste organisatsioonid on „Raudteelaste Kodu“ ruumide kasutamiseks ühinenud eriorganisatsiooni „Tallinna Raudteelaste Kodu“.

Ruumide jaotus peaks lõpulikult jääma organisatsioonide omavaheliseks asjaks. Teie poolt saadetud nimekirjas leiduvad mõned organisatsioonid, kes pole veel „Kodu“ liikmed, ka ei kujunda nimekiri kõigi raudtee organisatsioonide loendit (näiteks, puudub „Raudteelaste Ühing“ — Vaksali pst. № 8-a). Tuleb ka tähendada, et Raudteelaste Kristlik ühing ja rida teisi ei kuulu „kutseühingute“ liiki.

Teie kirja andsime edasi „Kodu“ juhatusel.

§ 8. Reservisoleku aeg või reisijana töökohale või töökohalt tagasi sõidu aeg loetakse võrdseks 1/2 tööajaga, s. o. 1 tund arvatakse pooleks töötunniks.

Reservisolek võib ühtjargi kesta 12 tundi; selle aja kestvusel on teenija kohustatud tarbekorral tööle asuma. 12-tunnilise reservisoleku järele lastakse teenija puhkusele.

§ 9. Ühekordse tööloleku ülemäär ja välispuhkuse väljaarvamisel ei võeta reservisoleku ega reisijana sõitmise aega arvesse.

§ 10. Veduri ja rongi vastuvõtmi-seks, sõiduks kordaseadmiseks ja äraandmiseks loetakse kokku 2 tundi.

III. Erakorralised tööd.

§ 11. Tarbekorral on raudteeteenijad kohustatud tööle ilmuma igal ajal, ka peale tööaja, välja arvatud rongiteenijad, kelle kohta see nõue ei ole maksev sel korral, kui eelmine ühekordne tööloleku ulatus § 6 ette nähtud ülemäärani.

Rongiteenijad on aga kohustatud raudtee õnnetuste, jaamade ummistuste, lumetuiskude ja sellesarnaste erakorraliste juhtude puhul oma tööd jätkama ja lõpule viima, kuigi nad juba töös olnud tööaja ülemääraks ette nähtud ajani, välja arvatud vedurijuhid ja nende abid, kes on kohustatud oma töö lõpule viima ainult siis, kui nad ei tunne end olevat liiga väsinud rongi edasiviimiseks. Kuni uue vahetuse kohalejõudmiseni vastutavad nad veduri eest.

Raudteeteenijatele võib kohuseks teha, et nad puhkeajal oleksid alaliselt kättesaadaval.

IV. Lõppeeskirjad.

§ 12. Käesoleva määruse maksma-hakkamisega kaotab maksvuse Teedeministri poolt kokkuleppel Tööhoolekandeministriga 27. aprillil 1921 kinnitatud määrus raudteeteenijate tööaja ja puhkuse kohta (Raudteelema käsukiri nr. 121), mille maksmapanemine avaldatud Riigi Teatajas 69/70 — 1924.

Tallinnas, 27. jaanuaril 1931.

Teedeminister A. Jürman.

Hariduse- ja sotsiaalminister

J. Hünerson.

Raudteevalitsuse direktor J. Raudsep.

Eeltoodud määrus, mis avaldatud „Riigi Teatajas“ nr. 10 — 6. II. 31. a., on päriliks selles tagakiusamiste ketis, mida raudteelased ikka raskemalt ja raskemalt oma õlul tunnevad.

Esijoones laiendatakse selle määruse-ga raudteeteenijate peale „põllumajan-

Raudtee kontorijõudude kutseühingu Tallinna osak. aasta üldkoosolek 8. veebruaril s. a.

Kokku oli tulnud 30 inimest. Koosolekut juhatas Silber, protokolleeris Idla.

Aruandest selgus, et liikmete arv oli möödunud aastal tõusnud ja on praegu 208. Kassaaruanne oli tasakaalus 515 kr. 02 sendiga. Liikmemaksuks 1931. a. peale määrati 2 krooni. Elarve võeti vastu tasakaalus 662 kr. 50 sendiga. Vana juhatus — Toiker, Soonberg, Jõgi, Liiv ja Prüggi —, samuti revisjonikomisjon — Traks, Tui ja Tombach — valiti 1931. a. peale tagasi.

Saadikutekokku valiti 42 esindajat.

Läbirääkimiste alla võetud majanduslike ja õiguslike küsimuste puhul toonitati, et

1) elukallidus ei ole üldiselt langenud ja selle tõttu ei ole valitsusel mingisugust alust vähendada riigiteenijate teenistustasusid;

2) teenijate arstimine haigemajades peaks igal juhtumil olema ilma tasuta. Kui aga teenijate maksustamine peaks üldiselt olema paratamatu ja möödapääsematu, siis pooldada haiguskindlustuse korraldust haigekassade põhimõtete alusel;

3) võtta kongressi päevakorda raudteede kommertsialiseerimise küsimus.

Peale selle tehti juhatusel ülesandeks teha intensiivselt organiseerimise tööd.

J. R.

duslikku“ tööaega (§ 2). Seejuures ei ole rohkemtöötamise puhul nähtud rahalisi kompensatsioone, vaid „rohkemtöötamise järel ühel hooajal peavad järgneva teisel hooajal lühemad tööpäevad“. Ainult sõgedad võivad siin kompensatsiooni näha, kuna praktiliselt on meil teada lood, kus inimesi pikemate tööpäevade lõpetamisel vallandati (või lahkusid nad surma läbi) ja lubatav kompensatsioon on saamata jäänud.

Tõenäolisem on aga see, et § 3. nähtud tööolemise aeg 12 tundi ööpäevas kujuneb uueks keskmiseks tööajaks.

Kuigi Tööstusettevõtete nõudala puhkepäevade seadus („R. T.“ nr. 4 — 1926. a. § 3) näeb ette puhkepäevade andmise ulatuse, ei ole puhkeae g selliselt korraldatud määruses (§ 5 ja § 7).

Kui harilik surelik võib pühapäevade ja pühade arvel puhkeae ga saada aastas 2184 tundi, siis vagunisajaatja võib seda maitsta ainult 864 tundi, muidugi mitte pühapäevadel.

Rongiteenijate reservisoleku ja reisijana sõitmist ei võeta tööloleku ülemäärana arvatamisel arvesse (§ 9), vist seepärast, et arvatakse selle toiminguga sama mugava olevat, kui armsa tütrekesse salongvagnis kooliviimine.

Mitte tasu, vaid malka töö eest on selle määruse üks põhimõtteid, sest § 11 kohustab peale tööaega tööle tulema, kuid selle eest tasumaksmine jäetakse Looja hooleks. Kristlikud administraatorid on vist tasu asjus kokku leppinud.

Muide aga peab iga raudteelane puhkeajal olema alati kättesaadav. Tähebänd vaba aega kasuta ainult niisuguses ülemus ette kirjutab. Luise tänaval palvetundidel käijad on endastki ülemuse silma all ja neid vast peale seda lubatakse ka vabalt liikuda.

Distsiplinaarvõim täielikult ja ainuüksi ülemaile.

Karistamine „kodusel viisil“.

Möödunud aasta „Sides“ nr. 12 oli meil võimalus märkida, et Kohtu- ja Siseministeeriumis on välja töötatud ja asutustele arvamiste avaldamiseks saadetud uus Distsiplinaarseadustiku eelnõu, milles on omaks võetud mõned riigiteenijaskonna poolt 1927. a. avaldatud nõudmised. Nähtavasti on see ennekuulmatu asjaolu, et riigiteenijate mõnele soovile on juletud vastu tulla, pealegi veel hra O. Strandmanni valitsemise päevil, selleaegse tööerakondliku Kohtu- ja Siseministri nii ära heidutanud, et ta kiire korras oma isiklikul juhatusel, nagu seletuskirjas märkima rutatakse, lasknud valmistada uue seadustiku kava, mis sellisest pärispatust puhas on nagu värske lumi. On arhiivist välja otsitud 1927. a. vastuvõtmatuks tunnustatud eelnõu, ammutatud sellest kõik, mis seal oli halba (ime on ainult, et arest veel üle võtmata on jäetud), sellele omapoolt veel oskustmööda lisagi antud ja nii saadud eelnõu, mille üle kadedad võivad olla isegi õndsad Nikolai II sõnakuulelikud teenrid, kes käesoleva sajandi alul koostasid Distsiplinaarseadustiku eelnõu vene ametnikude vaoshoidmiseks. Nikolai II teenrid leidsid, et tuleb maksma panna niisugune distsiplinaarkaristuste määramise kord, et oleks antud kindel garantiid süüteo põhjalikkuse ja erapooletuks selgitamiseks ja jurüidiliselt õigeks lahendamiseks. Meie päevil niisugune sentimentaalsus pole midagi väärt, vaid meie Kohtu- ja Siseministri arvates „distsiplinaarsüüteod... võivad karistatavad olla kodusel viisil; nad... ei vaja järelikult suuri õigusemõistmise kindlustusi ega sellega seotud vormilikkust süüteoasjade arutamisel,“ (meie sõrendus: D.), kuigi selle seadustiku alusel palju raskemaid karistusi määrata võidakse, kui mõnegi kriminaalkorras karistatava süüteo eest, kuigi selle seadustiku alusel isegi õigusi teatud ajaks piirata tahetakse.

Võib ainult ühte ütelda: kui see seadus sellisel kujul maksma pannakse, nagu ta Kohtu- ja Siseministeeriumis koosta-

tud, siis on riigiteenijate senine võitlus oma niihästi õiguslikkude kui ka majanduslikkude huvide eest asjata olnud, sest siis muutub riigiteenija täieliseks mängukanniks oma ülemuste käes. Ja kui inimene iga silmapilk peab kartma teenistuse kaotamist, siis pole palju väärt ei rahuldavad palgad, ei rahuldav pensioniseadus, ei arstiabi ega puhkuse korraldus. Lubatagu sellepärast riigiteenijaid vähe põhjalikumalt eelnõuga tutvustada.

Seadustiku eelnõu koosneb 45 paragrahvist, mis jagunevad 5 peatükki.

Esimene peatükk käsitleb üldeeskirju. Kõigepealt lahendatakse selles küsimus, mis on üldse distsiplinaarsüütegu. Selles küsimuses on eelnõu kokkuseadjad asunud vene distsiplinaarseadustiku eelnõu koostajate seisukohale, et „üldiselt on kõik riigi- või omavalitsusteenijate väärted, millega rikutakse teenistushuvisid, teenistus- või distsiplinaarsüüteod, mis ainult teataval, kriminaalseaduses ettenähtud juhtudel muutuvad kuritegudeks ja sellepärast ei ole distsiplinaarseadustik üksikute teenistusalaste väärtedega suhtes oma iseloomu poolest sugugi mitte erand vastavatest Kriminaalseadustiku eeskirjadest, vaid ümberöördult — üldmäärus, mille erandiks on Kriminaalseadustiku paragrahv, mis käivad riigi- või omavalitsusteenijate kohta.“ Kuigi selline vaade distsiplinaarõigusele õigus-teaduses varem omas pooldajaid, siis unemal ajal on paljud nimelised riigiõiguslased (näit. Laband) teisel arvamisel. Kriminaalõiguse ülesandeks on üldise õiguskorra kaitmine; distsiplinaarõiguse vahetuks, otsekoheseks ülesandeks pole aga mitte üldise õiguskorra kaitmine, vaid tema ülesandeks on rahuldada riigi erihuvi, omandada kohusetruu ja laitmatu riigiteenijaskond. Distsiplinaarkaristus ei ole karistus üldise õiguskorra rikkumise eest, vaid ainult abinõu korra alahoiuks riigiaparaadis. Selles mõttes on distsiplinaarõigusemäärused, nagu tabavalt tähendab Laband, analoogilised eraõiguslik-

kude teenistuslepingute määrustega, mis ette näevad tingimused, milliste alusel tööandjad võivad vallandada või korraldustrahve määrata oma teenijaile. Nagu iga erateenija teenistusse astumisega alustub neile määrustele, nii ka riigiteenija alustub riigiteenistusse astudes sellisele korraldus- või distsiplinaarvõimule.

Peale selle näib aga meile, et Distsiplinaarseadustiku koostajate eelpooltähendatud seisukoht viib neid vastolusse meie põhiseaduse määrustega. Kui distsiplinaarsüüteod on üks liik üldistest õiguskorra rikkumistest, siis peab nende eest karistamine meie põhiseaduse VI peatüki määruste järgi kuuluma kohtute kompetentsi, sest ainult kohtud võivad meil õigusemõistmist teostada. Seadustiku eelnõu järgi on aga distsiplinaarsüüteode eest karistajaiks ülemused ning alles kassatsiooni korras on võimalik kohtu poole pöörduda.

Meile on muidugi väga arusaadav, miks eelnõu koostajatele selline seisukoht vajalik oli. Nende eesmärgiks on, nagu juba eelpool tähendatud, distsiplinaaraju „kodusel teel“ lahendada, sellega muuta riigiteenija pillirooks, kes iga tuulepuhangu ees peab paenduma, kustpoolt see ka ei tuleks. Niisugune „kodune“ karistamine on seda vabam, mida vähem ta kohtu kontrolli alla kuulub ja sellepärast ongi tarvis tembeldata isegi kriminaalsüüteod distsiplinaarsüüteode eriliigiks, et aga asja kümidagi mitte teha alluvaks Riigikohtu administratiiv-, vaid kriminaalosakonnale, sest esimene arutab asju ka nimeliselt, viimane aga ainult kassatsioonikorras. Pole vast huvituseta meele tuletada sedagi, et 1927. a. Kohtuministeeriumis korraldatud nõupidamisel Riigikohtu administratiivosakonda kuuluvad riigikohtunikud pooldasid distsiplinaarajade alistamist Riigikohtu administratiivosakonnale. Huvitava kombel ei leidu aga nüüd mitte enam neid riigikohtunikke nende isikute hulgas, kes eelnõu seletuskirja tõendusel selle läbivaatamisest osa võtma olid kutsutud.

Riigiteenija mõlisklemisi valitsuse vahetusel.

Nagu suve õhtu hämaruses päike, nii vajus Väike Otu suur nagu poliitilise pilve taha looja — ja vist igavesti...

O, kui mõtlen noile aegule, kui ta tuli veel Varssavist, täis pilsudskiliku särtsu ja raksu. Oo, kui tulevad meele need viirikuisuitsetajad, kes tõstsid Otu taevani, tegid temast kõvakäelise mõistuse pähepaneja. Hale hakkab neist! Terve maa pidi hingama kergemalt, aga... Kõik läheb kord mööda. Nii pidid nägema ka viirikuisuitsetajad ise oma lihase silmaga, kuidas „köva käsi“ tiris riigi pehmesse kohta, mil oldi sunnitud ütleva: mõistus on otsas, puha teistele ära, pähe pandud. Tulge ja aidake! Suure ragnaga tehti püksid teistele, aga hale ja hädaline ali eneste lõpp. Oleks Otu ette aimad sellist halenaljakat sissevedu kogude poolt, poleks eales tema oma jalga riigi tüürile toonud — nüüd läind saadiku koht, kadund poliitiline hilgus, kõvad käed muutnud äkki pehmeks putterdajaiks ja kogu tegevus osutund vilesemaks kõigist eelkäijaist. Üks väga hale ja armas lõpp...

Kes võis seda arvata et koondus-asunikud, see saamahimu erakond ja teine temalaadne „ussipesa“ valitsuse laua takka minema kihutatakse. Kõik olid põlised ekstsellentsid, kes kompetendid iga ala juhtimiseks, olgu see välispoliitika, põllumajandus, hariduselu või tööstus-, kaubandus- ja rahandus. Harilik kodanik oli otse hämmastunud nende üle öö tekkinud kolossaalsetest võimetest. Kes tundis mõni hea aasta tagasi mõne praeguse asuniku — suurtegelase nime seltskonnas, teadusilmas või riiklikus elus. Ei ühe ainumagi. Sinine õhk virvendas nende tegevuse kohal. Aga nüüd... nüüd on upitatud endid saadikute kohtadele, ministeeriumid ja eraasutused on neid täis... Aga igal asjal on oma lõpp ja kingseppadel tuleb kord liistude juure tagasi minna ehk nagu öeldud: riiki on küllalt ruunatud, nüüd tuleb taas lojuste juure pöörata.

Kui valitsus lahkus, oli kogu rahvas ja riigiteenijais tunne, nagu võeti valuküüned neerudelt ja südameilt. Tunnistati avalikult, et nii musta valitsust pole Eesti

riigis veel ennem olnud. Seepärast öeldi: tulgu, mis tuleb, aga hullemat enam tulla ei saa. Nüüd, kus juba uus valitsus ametis, on riigiteenijail jälle kord põhjust kergemalt hingata ja rõõmsamalt vaadata tulevikku, sest saamahimu koonduse ropsijat Jaani ja tuulelipu seersanti Otut pole tepe mitte nende sinatsete seas.

Kõigi muude hulgas on Eestil veel üks isemoodi needus kaelas lahkunud riigivanemate ja ministrite näol. Kes kord olnud riigivanem, ega selle au enam luba olla vähemal kohal, lihtsaks valitsuse liikmeks sarnane mees enam ei tule. Era asutustest, n. ö. kõigi langenud ministrite lüpsi lehmaks oli senini ETK. Kuna rohkete lüpsimiste järelduel selle piimaand viimase ajal tublisti kahanend, siis sarnane ahtus enam kedagi ligi ei meelita. Omal ajal olid nagu koorortideks „väsiind ministritele“, Eesti, Pikalaenu ja Maapank. Nende direktorite kohad on aga juba täis saanud ja iga mees hoiab krampplikult „heast otsast“ kinni. Kuna uusikuid (esmakordseid ministreid) ikka juure sigineb, siis lähemas tulevikus tuleb Eestil selles asjas üle elada suuremaid ja tõsisemaid raskusi.

Riigiteenijate seisukohalt on igatahes selge, et tuleb kõige kindlamalt nõuda distsiplinaarasjade alistamist Riigikohtu admin. osakonnale üldises administratiivkohtu korras. Seda enam, et nagu alamal selgub, eelnõus ettenähtud korra juures suurele osale distsiplinaarasjust sisulist kaebust üldse ei saagi olla.

Distsiplinaarsüütegude eest määrata- vad karistused on: 1) noomitus; 2) vali noomitus; 3) rahaträhv; 4) teenistuskohalt tagandamine. Punktides 2—4 loendatud karistused kantakse teenistuskirja. Siin on eelnõu koostajad jällegi kauge- male läinud vene Distsiplin. seadustiku eelnõu koostajaist. Viimaste arvamise järgi ei tule distsiplinaarkaristusi märkida teenistuskirja (teenistusest tagan- damine muidugi välja arvatud). See on ka arusaadav, sest distsiplinaarkaristus on ikkagi ainult korralekutsumise abinõu ja kui ta sellisena oma otstarbe on täit- nud, siis pole mingit tarvidust tema teenistuskirja kandmisega viimasesse iga- veseks ajaks jätta musta plekki.

Rahaträhv määratakse 1—100 kroo- nini, igatahes mitte üle süüdlase poole kuupalga (miks siis mitte ka kõrgema- palgalistele poole kuu palka maksimumi määrata?). Edasi määratakse, et rahaträhvi võiakse kinni pidada ka riigi- teenija pensionist. Jällegi järjekindluse- tus. Distsiplinaarkaristuse otstarve on, nagu juba tähendatud, korra loomine riigiaparaadis. On aga riigiteenija sel- lest aparaadist eemaldunud, siis kaotab karistus oma otstarbe ja pole mingit tar- vidust teda enam täide viia. Pensionee- ritud riigiteenija aga on aktiivteenistu- sest juba eemaldunud. Teenistuskohalt tagandamise karistust võidakse ühendada keeluga, pidada kuni ühe aasta kestel samasugust või kõrgemat teenistuskoh- ta (§ 6). Nii siis, isegi õigusi tahetakse „kodusel teel“ piirata.

Distsiplinaarkohustuste kandmisest võidakse süüdlast tingimisi vabastada (§ 8), kui see varem ei ole karistatud teenistusalase süüteo eest kohtu poolt või distsiplinaarkorras vähemalt valju noo- mitusega. Saadab tingimisi vabastatu aga katseaja, eest korda uue distsiplinaar- süüteo, mille teel teda karistatakse vähe-

Kuivõrra meil eetilistest mõistetest aru saadakse ja kui tugevalt on arenend omariikluse ja rahvustunne meie riigijuh- tide eneste juures seda peegeldavad järg- mised asjaolud. On tulnud ette, et riigi- vanem, kes valitsuse ja rahva juhina on võidelnud kõige ägedamini mõisnikkudele tasumaksimise vastu, hiljem advokatuuri minnes samade mõisnikkude esitajana (volimehena) ja asjatundjana riigi võimu vastu nõudmisega esineb. Tähendab — endise enese vastu! On juhtumisi, kus riigivanemana tuleb ägedalt võidelda korruptsiooni ja kuritahtlike pankrottide vastu, hiljem aga astub „geschäfti“ pärast sama riigivanem sarnase kahtlase äri etteotsa ja ajab selle uppi. Meil on mehi, kellest majandusministreina vägagi lugu on peetud, kuid kes hiljem väikest pangakest pankrotti juhtides oma töölisi võimeid majanduse alal alles tagantjärele selgelt näidanud.

Agas see kõik ei tee viga, neil meestel tarvitseb vaid mõni kuu vaikselt „hin- gata“ ja oma nina mõniaeg mitte väga esile toppida, pärast võime kohata neid jällegi kõrgetel kohtadel kui „suuri asja- tundjaid“.

Z.

malt valju noomitusega, siis pööratakse täitmisele ka endine karistus.

Distsiplinaarkaristused ei kuulu koos- tamisele distsiplinaar-ega kriminaalka- ristustega; ainult teenistuskohalt tagan- damine kustutab teiste distsiplinaarkari- stuste täitmise.

Hoopis draakonilised on aga esimese peatüki viimased kaks paragrahvi (13 ja 14). § 13 järgi võiakse riigi- või omavalitsuse teenijaile, kes ühe aasta kes- tel, arvates distsiplinaarkaristuse ära- kandmisest, või arvates teenistusalse süüteo eest määratud kriminaalkaristuse ära- kandmisest, korda saadab uue distsi- plinaarsüüteo, karistusi ühe astme võrra suuwendada. Kui aga riigi- või omavalits. teenija ühe aasta jooksul korda saadab

distsiplinaarsüüteo korduvalt (seletuskirja järgi on korduvat all mõeldud vähemalt kaks korda) ja kui leitakse, et säärane kordumine tõendab süüdlase mittevasta- vust tema teenistuskohale, siis võidakse selle süüteo eest ettenähtud karistuse asemel määrata teenistuskohalt taganda- mine kas ühes teenistusõiguse kitsendu- sega või ilma (§ 14).

Siin on eelnõu koostajad jällegi läinud märksa kaugeemale vene eelnõu kokku- seadjaist. Viimased nägid sellise võima- luse ette ainult raskemate süütegude paljukordsel (многokrato) kordumisel; siin aga on ka kõige tühisema süüteo (näit. hiljaksjäämine) kahekordsel kor- dumisel tagandamine võimalik. D. (Järgneb.)

Barbaarne vaimusünnitus.

„Riigi Teataja“ № 10 — 1931. a. on avaldatud Määrus raudteeteenijate tööaja ja puhkeaja kohta, millega hulk raudtee- lasi „kaheksatunnilise tööpäeva põhimõt- tel“ seatakse raudteevalitsuse direktori armust „ennerevolutsioonilisesse kuldseesse olukorda“.

Selle määrusega muudeti ära kord, missugune seni maksusel olnud töö- ja puhkeaja kohta ja avaldatud Raudtee- ülema käsukirjas № 121 — 1921.

Uus määrus hakkab maksma 16. veeb- ruaril s. a. ja on erinev eelmisest selle poolest, et kõik demokraatlikud printsipi- bid, mis eelmises kuidagi avaldusid, on nüüd nurka heidetud, järgi on jäänud vaid toores käsk.

Kui eelmise määruse § 2. väideti, et „töösolemise aja tundide arvu iga üksiku tööharu kohta määrab määruses ettenäh- tud piirides raudteevalitsus, raudteeteeni- jate esituse seisukohta arvesse võttes“, siis on nüüd teenijate esindus nurka hei- detud olgugi, et seadus selle esinduse osa- võttu ette näeb.

Samuti on välja visatud §, mis rääkis

ületundidest, küll leidub aga kohustus, et „tarbekorral on raudteeteenijad kohusta- tud tööle ilmuma igal ajal, ka peale töö- aja.“

Suuremaks uuduseks on aga see, et „põllumajanduslik“ tööaeg, mis ühe „krist- liku raudteelase“ — värskel inseneri — hingeõnnistust peab kujundama, on nüüd kõigile raudteelasele kindlustatud.

Tööstusettevõtete seaduse („R. T.“ № 4 — 1926. a.) § 5 mainib, et „puhke- päevade võimaldamise kord isikutele, kes seotud töödga, mille täitmine... püha- päevadel ja pühadel lubatud, määratakse töö- hoolekandeministri poolt kokkuleppel vastavate ministritega ja see kord aval- datakse „Riigi Teatajas“. Uue tööaja ja puhkeaja määruse andmise alusena nime- tatakse küll mainitud seaduse § 5, kuid siisult pole poole sõnagagi juttu puhkepäe- vade võimaldamisest seaduses määratud ulatuses.

Et kõnesolev määrus seadustega vast- olus, kuid siiski „Riigi Teatajas“ avalda- mist leidis, peab vist panema ajavaimu arvele.

Postiteenijate kongressi puhul.

Kiri provintsist.

Nüüd on siis ammuoodatud kongress möödas. Saadikud olid koos, ütlesid oma sõna ja valgusid siis laiali — kes kagusse, kes kirdesse. Seekord läksid paljud posti- teenijad kongressile suurte kavatsustega ja mitte vähem suuremate lootustega. Kuid kahjuks pidid nad pettunult pöörd- uma koduteele.

Tõesti, kongress jättis provintsitege- lastele halva mulje. Näis, et pealinlased ei taha kuulda-näha provintslaste arva- musi, ent suruvad väevõimuga peale omad seisukohad ning soomustavad enesele ühingu elus määrava koha, kas kunst- liste võtetega või surveabinõudega. (Mar- tensi miimiline ballett kongressi toolilt talle alluvate preilikeste suunas ja teised kombinatsioonid.)

Enamik Tallinna ning osa Tartu saa- dikuist läks viimasel kongressil isegi nii- kaugele, et nad jätsid tähelepanemata kuue osakonna protesti, mis viimased kesk- juhatase valimiste puhul kongressi juha- tusele esildasid. Vähe sellest, nad jätsid isegi reageerimata kurvale faktile, et valimistel jäid passiivseks mitte ainult kuus tusedamat osakonda (Pärnu, Tartu, Nar- va, Valga, Võru, Rapla), vaid ka Tal- lina peapostkontori saadikud ja, et praeg- use juhatase vastu hääletasid Tapa osak. j. t.

Siit oleksid Tallinna „fašistid“ pidanud

järelduse tegema, sest kuus osakonda on ikkagi pool ühingust ja peapostkontori saadikute passiivsus räägib ka midagi. Kui siin mindi kitsa kildkonnaga ikkagi valimistele, siis räägib see küllalt selget keelt Kallmani poolehoidjate egoismist. Räägib veel millestgi muustki, mida praegu veel vara paljastada.

Selge on aga, et praegusel keskjuha- tusel puudub kaasühinglaste absoluutne usaldus ja seda sellep., et valiti juhatusse Kallman, kelle tegevusest lagunes suur ühing, missugune lagunemine veelgi kes- tub ja vist jätkub seni — kuni püsib or- ganisatsiooni ridades Kallman.

Mulle lubatagu, et ma laiemale hul- gale selgitaksin mõne iseloomustava tä- helepanekuga — mis mees see Kallman on ja millised huvid teda köidavad meie ühinguga. Sest kord peaksime juba jõud- ma selgusele temas ja heitma ta näolt maski, enne kui pole veel hilja. Kuigi mõõdund kongress ei saavutanud orga- nisatsiooni tervendamisel tagajärjekaid tulemusi, andis see kongress siiski tõuke eadspidiseks tööks, mis arvatavasti ei piirdu enam mõne üksiku osakonna „re- volutsiooniga“, vaid loodame, haarab kõgu meie pere protestiks sensiele survele ja ühingu eluavalduste surmajatele.

Sellepärast olgu igal kutsetegelasel ja igal ühingu liikmel tõeline kujutus

meie „patenteeritud“ ning „monopoliseeritud“ ühingu põlisest esimehest.

Kõigepealt kirjeldagem, mis räägivad Kallmani lähemad kaaslased — Keskjuhatus liikmed. Üks neist — väga tubli tegelane — ütles valimiste möödudes: „Mina ametite jaotamisele ei lähe, sest võimata on töötada kuuse K., kes on väga isiklik. Seni haaras ta enesele kõik töölalad: Kallman oli esimees, K. oli — asjaajaja, oli esindaja atestatsioonikomisjonis, — erikapitali komisjonis jne. jne.“

Me oleme näinud, milliseid tulemusi sellisel „laial rindel“ on K.-ni töö annud. Asjaajamine seisib, palgavõitluses ei liigutatud sõrmegi jne. jne.

Ja kui küsime — miks? — siis saame vastuse üsna lihtsa — Kallmani ei huvita ei postiteenijate kutseliikumine, ei postiteenijate teenistuslised ega organisatsioonilised küsimused, sest Kallman on liig tugevasti seotud isiklike huvidega. Ühingus on ta vaid sellep., et saada kõrget töötasu, rohkeid sõidu- ja päevarahasid. Ühingut ja esimehe kohta Keskjuhatuses kasutab ta veel peale rahalise tasu võtmist muudeski asjades, millel ikka üks ja sama lõhn man: isiklikkus, omakasupüüd.

Kas te, lugupeet. kaast., mõtlete, et K. käis mullu välismaail organisatsiooni huvides? Ei.

Kallmani huvitasid sel rännakul organisatsiooni huvid sama vähe, kui harjalooma apelsin. Ta ei käinud väljamaal mitte selleks, et saada „suuremaks, paremaks“ — silmaringilt „avaramaks“, nagu Kallmani sõber Martens kongressil mõista tahtis anda, vaid K-ni kihutasid väljamaale huvid, millest ta avalikult rääkis 25. nov. 1930. a. Pärnus. Pärnus rääkinud K. (Pärnu saadikute andmed), et ta käinud väljamaal ainult sellepärast,

et uurida peajasjalikult välismaade organisatsioonide kutsesekretäride töötingimusi ning palgaolusid, et siis nende kohaselt ka kodumaal postiteenijatelt tasu nõuda. Nimelt olla K. kavatsus ülikooli lõpetamisel lahkuda postiteenistusest ja „hakata“ meie organ. kutsesekretäriks. „Muidugi mitte 4000—5000 s. eest kuus, nagu praegu, aga oma haridusele vastava tasu eest, nagu Saksamaal dr. X. saab“ — rääkinud K. Pärnu osakonna juhatusel.

Vaadake, kuhu tüürib K-n!

Kui ehk senini postiteenijad kõhklusid ja ei teadnud seisukohta võtta K. suhtes, siis nüüd — peale kongressi — peaks ometi igale pimesi selge olema, et K. soovad ühinguga väga tugevad isiklikud huvid. Ega ta muidu ei „hakanud“ 1. veebr. s. a. — s. o. just kongressi päevast — ametniku k. t. Kuna praegu meie ühingust lahkus tehniline rühm ja K. olemasolu ühingus muutus küsitavaks, siis võttis K. kätte ja „ristis“ enese üleöö ametnikuks, et ametnikuna ikkagi pääseda keskjuhatusse.

Siit peaks ju igale olema selge, et on midagi, mis sunnib K. küünte ja hammastega hoidma kinni keskjuhatuses esimehe kohast. Teine tema asemel oleks juba ammu umbusalduse puhul lahkunud; Kallmanile ütle aga ükskõik mis — ta jääb ikka esimeheks.

Loodame, et see, mis eelpoolnimetatud kuus osakonda kongressil avaldasid, ei jää ainult kuuse osakonna mõtteks, vaid tahame uskuda, et kõik postiteenijad üheskoos astuvad juba lähemal ajal puhastama oma organisatsiooni liigkasvudest, mis seni halvanud üldist kutseliikumist, eriti aga postiteenijaid takistanud oma hädadele kaitset leida.

Kongressi saadik.

Mitmesugused.

Varustatud pealkirjaga „Skandaalsed lood uute raudteede ehitamisel“ avaldas „Vaba Maa“ 10. II. 31. a. järgmise kirjutise:

„Kuidas riigikassa arvel mõnel pool osatakse raha teha, selleks häid näpunäiteid saame meie uutelt raudteedelt, mis meil senini küllalt kõneainet on annud.“

Lisaks senistele andmetele vääranähtuste alal kuuleme, kuidas seal on osatud riigikassast protsendita laene hankida ja selle pealt miljonid teenida.

Seadus näeb ette, et raudteede ehitamiseks võib protsendita laenu anda maksimaalselt 50%.

Mis näeme aga meie. Tartu-Peterseri raudtee ehitajal firma Hoygaard Schultsil on üles antud, et kavatseb töid teha 2.500.000 kr. suuruses. (See on ainult ettevõtja kalkulatsioon). Maksimaalselt selle töö peale oleks võinud raha saada 1.250.000 kr. Kuid uute raudteede valitsus olevat annud luba riigikassast välja maksta umbes 1.500.000 kr. Seega tervelt 25 miljoni senti anti ettevõtjale protsendita kasutada, milliseks otsuseks mingit seaduslikku alust ei olnud. Arvestades sija juure veel seda, et ettevõtjad armastavad tööde üldsummat suuremana üles anda, kui nad tõelikult on, siis on nende kasu veelgi suurem. Ka on osa ülesantud töid tegemata.

Arusaadavalt ettevõtja paigutas selle raha kas kusagile ettevõttesse, või lihtsalt pani intresside peale. Tagasihoidlikult arvestades on ettevõtja teenistus selle summa pealt umbes paar miljonit senti.

Arusaamatu on ka see, miks ei tunne asja vastu huvi meie teedeministeerium ja ei asu viibimata sissenõudma seadusevastaselt riigirahade arvel teenitud summe.“

Sellele asjade juhtumises on vist süüdi jällegi mõni roopaseadja. Suured mehed igatahes mitte, sest nemad saavad ju niikuinii uute raudteede ehituse summadest regulaarseid lisatasusid aukartust äratavates summades.

Küsimine postivalitsusele.

Kas võib postkontori ametruumis suitsetamist ära keelata ka postkontori teenijatele, kui ametruumiks on ainult üks tuba ja kus päev läbi tuleb suitsetajatega ühes töötada ka mittesuitsetajail teenijail?

Kas omavoli?

Viimasel ajal on sagedamaks muutunud nähe, et palkasid maksetakse raudteelastele mitte tööajal vaid väljaspool tööaega, tihti peale paar ja rohkem tundi hiljem.

Kuna töökodades peetakse sinisest korrast kinni, makstes palkasi tööajal, jääb arusaamatuks mis alusel muudel tööaladel samast korrast kinni peetud pole.

Kas on selline talitusviis palgamaksjate omavoli või on selleks antud mõned juhtnõupid kõrgemalt poolt, ilma et teenijatele ja tööliste sellest oleks avalikult teatada juletud? X.

Austria raudteelaste kongress.

(„I. T. F.“) Detsembris 1930. a. peeti Viini tööstistekodu meeldivalt kaunistatud saalis Austria raudteepersonaali ameti- ja õiguskaitseühingute kongress 700 saadiku osavõtul. Tänapäeva poliitiliste tingimuste juures, kus raudteelaskond on muutunud fashistliku reaktsiooni märgilauaks, sai seltsimees König'i referaat „ametiühingute seisukord“ suure poolehoidu osaliseks, moodustades päevakorra silmapaistva osa. Ta võttis põhjalikule vaatlusele aktiivteenijate ja pensionäride ainelise viletsuse ja nõudmised, arvestades seejuures ühisraudteede direktiooni ebamajandust: korrupsioonid salafondi abil, missuguseid ametiühing avalikuks tegi; paljude sotsiaalseaduste järjekindlalt mittetähelepanemine nõnda, et raudteevalitsuse vastu tõstetud protsessid näitavad rekordarvu; eraldunud organisatsioonide ja kodukaitse toetamine; vaba ametiühingu vastu tarvitusele võetud abinõud. Juhtide aruanded üksikuist maaosist näitavad, kui võrt sõjajalal ollakse organisatsiooniga ja kui julgelt ja kangekaelselt kaitseb iga liige oma organisatsiooni.

Kongress rõhutas, et teenijate organisatsioonid on valmis oma abi pakkuma väljapääsemiseks seisukorrast, kuhu on sattunud raudteed raudteevalitsuse vil-daku juhtimise tõttu ja et oleneb raudteevalitsuse edaspidisest teguviisist, kas

organisatsioonid asuvad temaga sõja- või rahujalale.

Kongressi arvamine leidis selge väljenduse König'i järgmistes sõnades:

„Võimukandjad on vastutavad. Nemad peavad teadma, et kui Austria majandus satub kaosesse, siis ei kanna neid tagajärgi ainult tööhäkklass, vaid ühes meiega kitsutakse kuristikku ka kapitalistid.“

Meie ei taha seda, kuid võimukandjate soovil asetame meie endid nende vastu. Parem sõjas hukkuda, kui õigusteta, orjadena, teenida nende võimumeeste valitsuse all.“

Need sõnad võeti vastu täieliku poolehoiduga.

Ühingu juhatus valimistel oli liigutatav moment, kus ühingu asutaja seltsimees Tomschik vanaduse tõttu juhatuselt lahkumisest teatas. Uus eesseisus kujunes järgmiselt: esimees (Obmann) J. Toman, selle asetäitjad: J. Baldreich, Richard Freund ja K. Hofbauer, kirja-toimetajad: F. Dantine ja J. Pechouschek; laekahoidja: K. Innerhuber; peasekretär: B. König; senine esimees J. Smeykal astub kui administratiivsekretär Tomschik'i kohale.

Teisel kongressipäeval andis üle „I. T. F.“i esimees kolleeg Cramp Austria organisatsioonile „I. T. F.“i lipu. Pidulikkus leidis väljenduse mõjuvas demonstratsioonis Viini tänavail.

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Keskuhing.

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt, 31.